Fredningsforslag i Assens og Middelfart kommuner

Brænde Ådal

Udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening, januar 2026

Danmarks Naturfredningsforening ● Masnedøgade 20 ● 2100 København Ø ● Tlf. 39 17 40 00 ● dn@dn.dk ● www.dn.dk

Dato: 29. januar 2026
Sagsbehandler: Lena Bau
Kontaktoplysninger: lena@dn.dk, 31109537

Fredningsnævnet for Fyn
c/o Retten i Svendborg
Christiansvej 41
5700 Svendborg

Forslag til fredning af Brænde Ådal

Indholdsfortegnelse:

1. Baggrunden for forslaget side 3

2. Fredningsforslagets afgrænsning side 4

3. Beskrivelse af fredningsområdet side 5
   Landskabsformer og geologi
   Naturen i Brænde Ådal
   Natura 2000
   Offentlighedens adgang og friluftsliv
   Naturgenopretning
   Råstofindvinding

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold side 14
   Eksisterende fredninger
   Zonestatus
   Kommuneplanforhold
   Lokalplanforhold

5. Forslag til fredningsbestemmelser side 17

Bilag 1: Areal- og lodsejerliste
Bilag 2: Budgetoverslag
Bilag 3: Myndigheders bemærkninger til budgetoverslaget
Bilag 4: Screeningsnotat

Litteraturliste side 23

Kortbilag 1: Fredningskort i 1:7000 og oversigtskort i 1:35.000

Danmarks Naturfredningsforening fremsætter hermed i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, jf. § 33 stk.3, forslag til fredning af Brænde Ådal i Assens og Middelfart kommuner, i alt 280 ha. Arealerne ejes af 48 lodsejere fordelt på 39 løbenumre.

1. Baggrunden for forslaget

Naturen er under pres og i Danmark er næsten 2000 arter i fare for at forsvinde. For at forhindre yderligere tab af biodiversitet er det derfor afgørende, at den eksisterende værdifulde natur sikres og forbedres.

Brænde Å, som er Vestfyns største vandløb, bugter sig gennem terrænet i den forholdsvis smalle ådal, der på strækningen gennem fredningsområdet er en markant og dyb erosionsdal i et bakket terræn. I bunden af ådalen og på skråningerne danner en mosaik af lysåbne naturtyper og skov tilsammen et stort sammenhængende naturområde, der visse steder har meget høj naturværdi.

Allerede i Fyns Amts tid stod Brænde Ådal højt på listen over områder, som man ønskede fredet, med det formål at sikre og genskabe ådalen med skovarealer, overdrev og engarealer med væld samt at forbedre offentlighedens adgang. Således fremgik ådalen i 1992 af Miljøministeriets handlingsplan for fredninger, en plan som blev til på baggrund af bl.a. et samarbejde mellem Miljøministeriet, amterne og Danmarks Naturfredningsforening om prioriteringen af fredningsindsatsen.

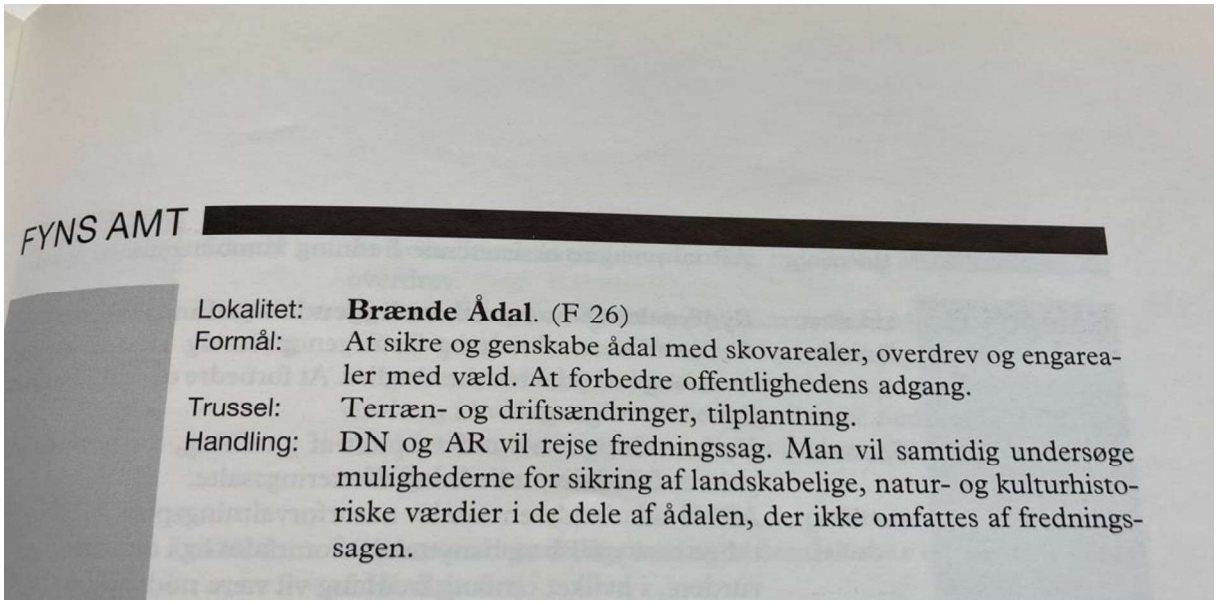

FYNS AMT

Lokalitet: **Brænde Ådal**. (F 26)
Formål: At sikre og genskabe ådal med skovarealer, overdrev og engarealer med væld. At forbedre offentlighedens adgang.
Trussel: Terræn- og driftsændringer, tilplantning.
Handling: DN og AR vil rejse fredningssag. Man vil samtidig undersøge mulighederne for sikring af landskabelige, natur- og kulturhistoriske værdier i de dele af ådalen, der ikke omfattes af fredningssagen.

Fra Handlingsplan for fredninger, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen 1992. Allerede i 1992 havde Fyns Amt planer om en fredningssag for Brænde Ådal.

Imidlertid blev der aldrig rejst fredningssag for ådalen, og sikringen af store sammenhængende naturområder med høj naturværdi er mere relevant end nogensinde for at

standse tilbagegangen i biodiversiteten.

I 2024 udgav Københavns Universitet rapporten ”Mere, bedre og større natur i Danmark”. Rapporten belyser, hvor i landet man kan etablere store sammenhængende naturområder med udgangspunkt i eksisterende naturområder, suppleret med udtag af dyrket skov og landbrugsarealer. Disse store sammenhængende naturområder vil på en omkostningseffektiv måde skabe det største udbytte for biodiversiteten. Rapporten peger på i alt 239 store naturområder, som tilsammen vil udgøre ca. 20 % af landets areal. Brænde Ådal vest for Aarup er en del af et af de få områder på Fyn, som rapporten peger på, og det eneste på Nordvestfyn.

En fredning af ådalen vil sikre varig beskyttelse af naturværdierne og sikre, at den fremtidige forvaltning, drift og pleje af området bliver med hovedfokus på biodiversitet. Desuden vil en fredning sikre ådalens store landskabelige og geologiske værdier, som også er anerkendt via udpegningen som bevaringsværdigt landskab i kommuneplanen.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Fredningsområdet strækker sig fra Aarup i øst til Assensvej i vest, en strækning på ca. 8 km af Brænde Å. Fredningsgrænsen følger som udgangspunkt afgrænsningen af ådalens lysåbne beskyttede naturtyper og vandløbsnære skovarealer, dog indgår også arealer ejet af Naturstyrelsen samt øvrige betydelige overdrevsarealer ved Klakkebjerg i fredningsområdet.

Derudover indgår et større omdriftsareal i den centrale del af fredningsområdet fordi det er del af en dyrehave, hvis formål er at øge naturværdierne.

I den østligste del af fredningsområdet udgør Møllegårdsvej fredningsgrænsen således, at Møllegårdsskoven og de kommunalt ejede overdrev indgår i fredningsområdet.
I den vestlige del af fredningsområdet er fredningsgrænsen lagt således, at den grænser op til fredningen ”Wedellsborg Banker” og slutter ved Assensvej.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår af kortet nedenfor og af fredningskortet, kortbilag 1.

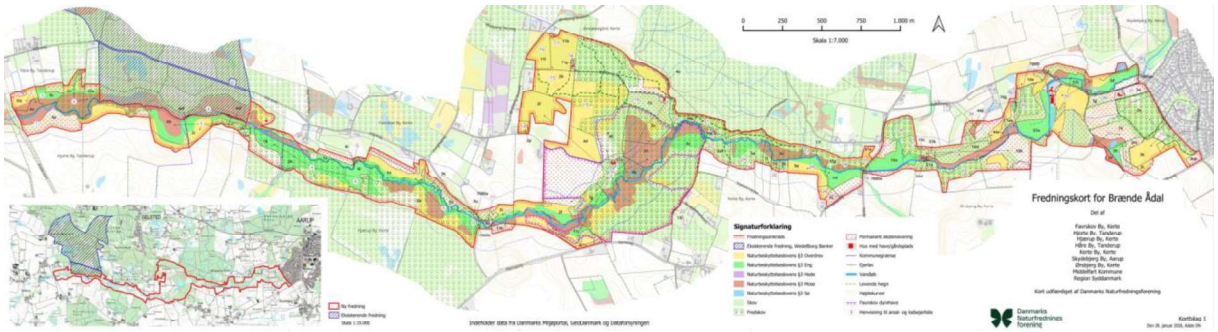

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Brænde Ådal ligger syd for Nordvestfyns største skovkompleks, der består af Håre Bjerge, Favrskov Bjerge og Ørsbjerg Skov, og som dækker arealer i både Assens og Middelfart kommuner. I den relativt smalle ådal, med stedvist meget stejle skråninger, forekommer en mosaik af lysåben natur og skov.

Åen har sit udspring ved Tommerup Stationsby og udmunder i Sønderby Vig i Lillebælt, en strækning på 28 km. På en 9 km strækning mellem Aarup og Håre har åen et fald på ca. 40 meter, og den store vandføring gav i 1500-tallet anledning til etablering af en vandmølle, Brende Mølle. På sit videre forløb vest for fredningsområdet fremstår ådalen mindre markant, den bliver bredere, og ved udløbet løber den gennem et større mose- og strandengsområde.

Brænde Å er stort set ureguleret på sit forløb gennem fredningsområdet, men er i vandområdeplanen for 2021-2027 vurderet til at have en samlet økologisk ringe tilstand baseret på alle målte parametre.

Landskabsformer og geologi

Under den seneste istid, Weichsel, for ca. 20.000 år siden var størstedelen af Danmark dækket af et kilometer tykt lag is. Ved afsmeltningen blev der efterladt kæmpestore stykker af isen som dødis, altså gletsjeris, der ikke længere er i bevægelse. I dødislandskaberne blev der aflejret ler, sand, grus og sten oven på og mellem dødisklumperne. Aflejringerne i lavningerne mellem dødisen blev efterhånden så tykke, at det hæmmede smeltningen af den underliggende is, mens isen omkring smeltede. Resultatet var et ujævnt dødislandskab og dannelse af smelteisdale, hvor smeltevandet efterlod landskabet som et småbakket morænelandskab med mange afløbsløse lavninger[1], der blev fyldt med vand, og senere med tilgroningssekvenser med organiske aflejringer som gytje og tørv.

Fredningsområdet hører geologisk set til Vissenbjerg-området, hvor dødislandskabets kuperede terræn er særligt fremtræden. Her var landskabet ved slutningen af sidste istid præget af issøer, og med afsmeltningen af de store issøer skabte smeltevandet bl.a. Brænde Ådal, der er en smal erosionsdal.

De høje bakkeformationer i dødislandskabet, fladbakkerne, også kaldet plateaubakker, er opbygget af lagdelte sedimenter, som var afsat i issøerne. Fladbakkerne findes i Vissenbjerg-området i to niveauer, henholdsvis omkring 120 m og 80 m over havet. De høje bakker består af sand og grus, mens de lave bakker består af ler, hvilket afspejler de første to af tre stadier, som kendetegner dødisens bortsmelten[2].

Det er også i Vissenbjerg-området, at Fyns højeste punkt findes, Frøbjerg Bavnehøj, der er 131 meter over havet. Fredningsområdets højeste punkt er Rokkebjerg i Møllegårdsskoven ved Aarup, som til sammenligning er 80 meter. Det tredje stadie i dødisens smelten viser sig i

[1] Krüger, Johannes; Den Store Danske: *dødislandskab* i *Lex* på lex.dk. Hentet 25. marts 2025 fra https://lex.dk/d%C3%B8dislandskab

[2] Fra Krüger, Johannes: *Dødislandskaber og fladbakker* i *Naturen i Danmark* på lex.dk. Hentet 24. marts 2025 fra https://naturenidanmark.lex.dk/D%C3%B8dislandskaber_og_fladbakker

landskabet neden for issøbakkerne, hvor landskabet er småkuperet og med mange lavninger, der i dag er præget af små søer, enge og moser[3].

Brænde Ådal er i Assens Kommunes Landskabsanalyse 2013 beskrevet som en markant og dyb erosionsdal, dannet af smeltevandsfloder i et bakket terræn, og visse steder skærer dalen sig 20 meter ned i terrænet.

I dag er landskabet i fredningsområdet kendetegnet ved, at åen forløber i et stort set ureguleret forløb omgivet af enge og moser. Dalsiderne er skovklædte eller med lysåben natur, primært overdrev. Terrænet og skovene giver dalen en overvejende lukket karakter, mens lysningerne skaber kontraster i oplevelsen af landskabet. Flere steder er det muligt at opleve landskabet på tværs af ådalen. I den østlige del af området er der, fra de lysåbne arealer omkring Møllegårdsskoven, en fantastisk udsigt over landskabet mod især syd.

Udsigten fra Møllegårdsskoven ved Aarup

Ådalen er i fredningsområdet friholdt for tekniske anlæg, og rummer kun få huse og anden bebyggelse, og opleves generelt som uforstyrret.

[3] Assens Kommune. Landskabsanalyse 2013.

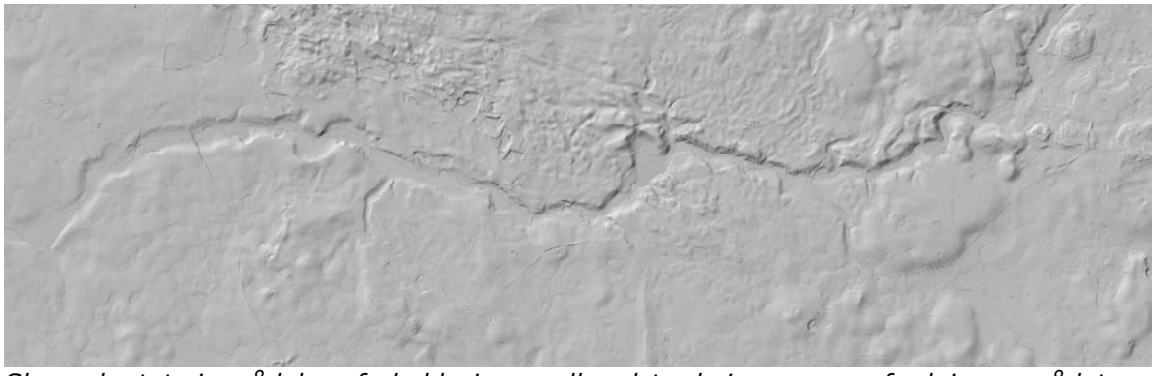

Skyggekortet viser ådalens forholdsvise smalle udstrækning gennem fredningsområdet. ©Kortviseren.dk

Naturen i Brænde Ådal

Med ganske få undtagelser er Brænde Å, på hele strækningen gennem fredningsområdet, omkranset af lysåbne naturtyper som enge og moser, og med overdrev eller skov og krat, primært løvskov, på ådalsskrænterne. Denne mosaik af forskellige naturtyper giver i sig selv grundlag for høj biodiversitet, og der er da også registreret mere end 1.400 arter i fredningsområdet eller i umiddelbar nærhed, jf. Arter.dk.

De lysåbne naturtyper

I visse af de lysåbne naturområder er naturværdierne høje, men størstedelen af arealerne har en såkaldt HNV-værdi (High Natura Value), der ligger under middel. I de mest værdifulde naturområder er der registreret en række stjernearter. Stjernearter er plantearter, som er følsomme over for bl.a. næringspåvirkning og tilgroning. Jo flere stjernearter, jo større indikator for høj naturværdi.

Blandt stjernearterne forekommer bl.a. engkabbeleje, smalbladet mangeløv, dynd-padderok, kær-padderok, eng-nellikerod, trævlekrone, krognæb-star, tvebo baldrian, bukkeblad, kær-fladstjerne, tormentil og maj-gøgeurt, der er karakteristiske for moser. Derudover er det arter som kamgræs, hyldebladet baldrian, blågrå siv, glanskapslet siv og smalbladet kæruld, der er karakteristiske for ferske enge samt vellugtende gulaks, mangeblomstret frytle, hjertegræs, liden klokke, blåmunke, blåhat, hedelyng, tormentil og djævelsbid, der alle er arter karakteristiske for overdrev.

HNV (High Nature Value)
På Danmarks Miljøportals Arealinformation kan man se et kort over HNV-værdierne. HNV-kortet vægter naturværdien af et areal ud fra 14 parametre, der spænder fra landskabsforhold og driftspraksis til forekomst af særlige arter. Jo højere HNV-værdi jo højere naturværdi.

Fotos:
Anders Juel

De mange stjernearter, og de mange registrerede arter i øvrigt i Brænde Ådal, vidner om, at der stadig er stort potentiale for, med den rette forvaltning og pleje, at øge naturværdierne generelt.

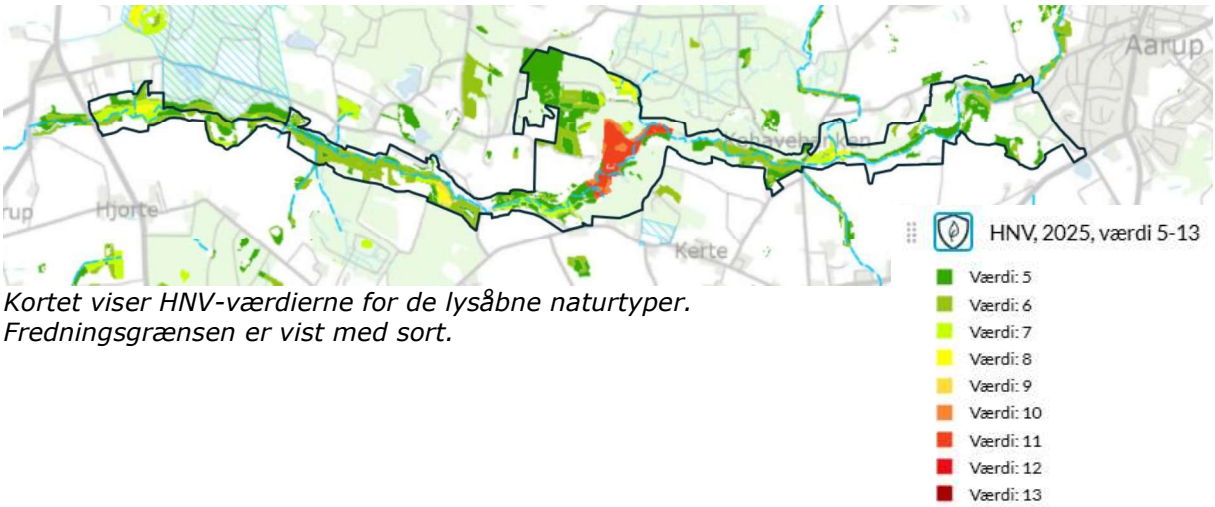

Kortet viser HNV-værdierne for de lysåbne naturtyper.
Fredningsgrænsen er vist med sort.

De lysåbne naturtyper er afhængige af forstyrrelser, eller drift, så som afgræsning eller høslæt for at forblive lysåbne. Da disse driftsformer i mange tilfælde imidlertid ikke længere er rentable, er de ophørt. Når driften ophører, gror arealerne til i krat og skov, og de karakteristiske arter fortrænges. Tilgroning er, som mange andre steder i landet, da også en af truslerne mod de lysåbne naturtyper i Brænde Ådal.

En fredning vil sikre, at arealerne fastholdes som lysåben natur. Med plejeretten til kommunerne, som følger af en fredning, kan kommunen udføre natur- og landskabspleje for at fremme fredningens formål i de tilfælde, hvor en lodsejer ikke har mulighed for eller ikke ønsker at udføre plejen. Kommunerne kan derved gøre en aktiv indsats for at forbedre naturværdierne og samtidig sikre grundlaget for at øge biodiversiteten.

Sydøst for Klakkebjerg er et område på ca. 53 ha udlagt til dyrehave med det formål at forbedre naturværdierne ved græsning med krondyr og dådyr. I dyrehaven indgår både fredskovsarealer og beskyttet natur, herunder de arealer i fredningsområdet, som har den højeste HNV-værdi. Disse naturarealer er under tilgroning, og det er intentionen med afgræsningen, at forbedre forholdene for de naturtypekarakteristiske arter for især lysåben mose. Dyrehaven er anlagt på baggrund af en dispensation fra Skovloven, og er indtil videre tidsbegrænset indtil 2031, hvorefter det skal evalueres, om dyrehaven har den ønskede biodiversitetseffekt. Der er med fredningsforslaget ikke lagt op til, at fredningen skal regulere muligheden for at forlænge driften af dyrehaven, men den del af dyrehaven, som ikke er fredskov eller omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, foreslås permanent ekstensiveret og udviklet til overvejende lysåben natur.

Eng- og overdrevsareal ved vejen Nedermarken

Overdrev på Klakkebjerg

Brænde Å ved Kohavebakken/Ørsbjerg Skov

Møllegårdsskoven ved Aarup

Skovene

Størstedelen af de danske arter er tilknyttet skovene, og op imod 30 % af de skovlevende arter er afhængige af det døde ved i skoven, herunder gamle træer med råd og hulheder. Andre arter er tilknyttet lysninger i skoven eller sumpskov. Og der er langt flere arter tilknyttet

hjemmehørende træarter end de eksotiske arter. Variation i skovene er en forudsætning for høj biodiversitet.

En række af de skovbevoksede arealer i fredningsområdet er både fredskov og kortlagt som beskyttet natur (se fredningskortet), og flere af områderne er desuden kortlagt som naturmæssig særlig værdifuld skov, en udpegning, der har til hensigt at målrette og prioritere offentlige tilskud til indsatser for at beskytte skovenes biodiversitet.

Skovarealerne er overordnet set domineret af løvskov, især bøg og eg, men der forekommer også større delområder med nåleskov.

De naturmæssigt særlige værdifulde skovarealer inden for fredningsområdet er primært registrerede som blandskov og vådbundsskov, med forekomst af bl.a. rød-el, ask, hassel, ahorn, stilk-eg, bøg, elm, birk, kvalkved, alm. hyld og alm. hæg.

HNV-værdierne i skovene er generelt lave, selv i de områder, der er udpeget som naturmæssigt særlig værdifuld skov.

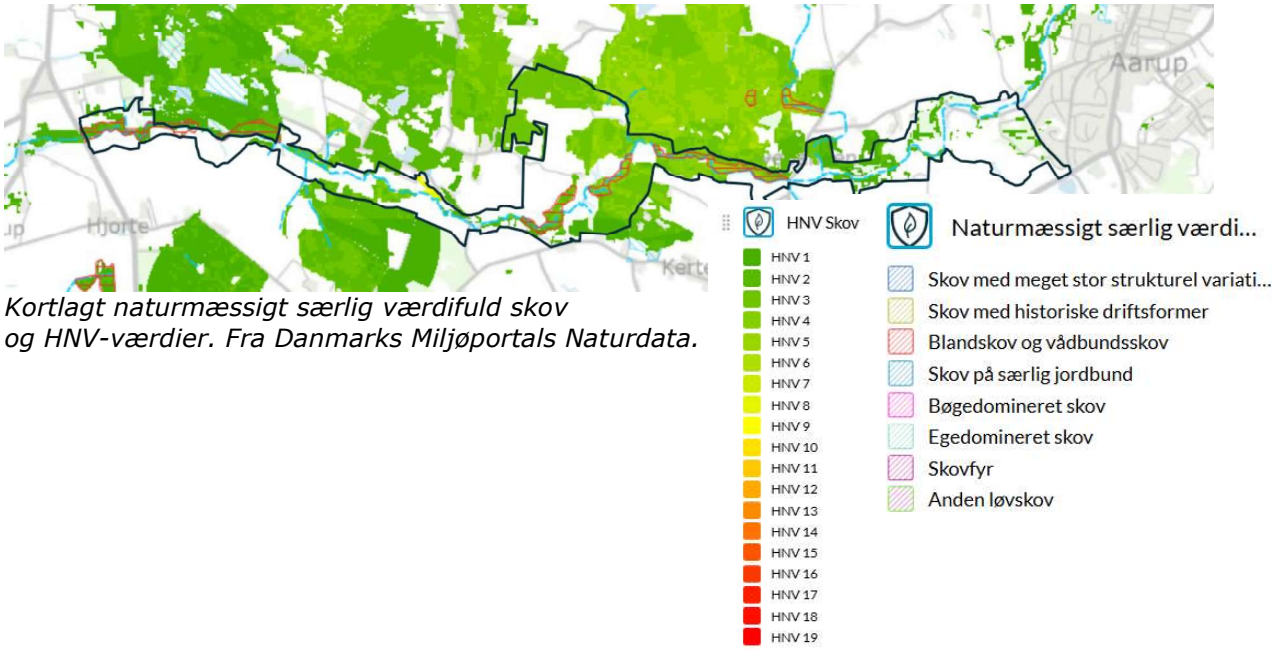

Kortlagt naturmæssigt særlig værdifuld skov og HNV-værdier. Fra Danmarks Miljøportals Naturdata.

Efter sagsrejsers oplysninger er det større dele af de privatejede skovarealer inden for fredningsområdet, der udnyttes kommercielt. Nogle af disse er desuden PEFC-certificeret, hvilket betyder, at der stilles en række krav til skovdriften for at sikre, at den sker på et mere bæredygtigt grundlag. Der er således bl.a. krav om, at anvendelsen af hjemmehørende arter skal fremmes, at der skal opbygges en struktur i skoven, så den består af forskellige træarter i forskellige aldre samt at der skal efterlades minimum 5 habitattræer til naturligt henfald.

Sagsrejser anerkender, at PEFC-certificeringen vil være medvirkende til at fremme naturværdierne i de certificerede skove. Imidlertid er det naturmæssigt set en stor svaghed ved certificeringsordningen, at den kan opsiges med kort varsel og skovene overgå til

traditionel skovdrift. Fredningsforslaget rummer derfor en bestemmelse om fremtidig drift af skovarealerne, som læner sig op ad principperne i certificeringsordningen. Således må der alene anvendes hjemmehørende arter, dødt ved skal efterlades i skovbunden, der skal udpeges fem veterantræer til naturligt henfald pr. ha, og der må ikke foretages renafdrift. Herved fastholdes de gode intentioner med ordningen, og principperne overføres tillige til de skovarealer, der ikke er certificerede, til gavn for naturen.

Skov på ådalsskrænten ved Kohavebakken/Ørsbjerg Skov. Efter sagsrejsers oplysning er denne del PEFC-certificeret.

Møllegårdsskoven ved Aarup, som ejes af Assens Kommune, har siden 2022 være udlagt til urørt skov. Det betyder, at al træproduktion er ophørt, dødt ved får lov at blive liggende, og problemarter og invasive arter vil blive fjernet. Stier og shelterplads vedligeholdes dog. Skoven er fredskovspligtig, og med fredningsforslaget lægges der op til, at skoven skal fastholdes som urørt skov.

Naturstyrelsens arealer på Klakkebjerg er udlagt til urørt skov og til fastholdelse af lysåben natur ved afgræsning. Det følger af Naturstyrelsens forvaltningsplan for området, og foreslås fastholdt med fredningen. Fredningsforslaget ændrer ikke på, at Naturstyrelsen er plejemyndighed på statsejede arealer.

Der forekommer i fredningsområdet i øvrigt skovbevoksede arealer uden fredskovspligt. Disse foreslås permanent ekstensiverede og udlagt til urørt skov.

Fredningen vil ikke være til hinder for, at fredskovspligtige skovarealer kan overgå til driftsformer, hvor der tages yderligere biodiversitetshensyn, f.eks. udlægning af arealer til urørt skov.

Landbrugsarealer som fremtidig natur

I alt 63 ha landbrugsarealer foreslås permanent ekstensiveret. Der er tale om arealer, der enten fremstår som omdriftsarealer eller er uden intensiv drift, men som endnu ikke lever op til at være beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3. Eller også er det arealer, der fremstår skovbevoksede uden at være omfattet af fredskovspligt. Fælles for dem er, at der er tale om arealer med en genopdyrkningsret. Arealerne skal med ekstensiveringen overgå til natur, hvor der vil være forbud mod gødskning, sprøjtning, jordbearbejdning mm., men med mulighed for græsning eller anden form for biodiversitetsfremmende naturpleje. Arealerne vil sikre varig sammenhæng mellem ådalens øvrige skov- og naturarealer, og sikre, at ådalen for eftertiden fremstår som et stor sammenhængende naturområde uden forekomst af landbrugsarealer.

De særlige og sjældne arter

Inden for fredningsområdet er der registreret mere end 60 rødlistede arter, og af disse er omkring 30 arter truede. De truede arter er typisk specialisterne, som stiller helt specifikke krav til deres levested, og som derfor er mere sårbare over for påvirkninger udefra. Når der er plads til de truede arter, er der således også levesteder for en lang række andre mindre specialiserede arter. De truede arter i området er bl.a. vandportulak, grønspætte, vandstær og odder. Tidligere rummede fredningsområdet også arter som engperlemorsommerfugl, engblomme og orkideerne sump-hullæbe og salepgøgeurt.

Rødlisten
Den Danske Rødliste rummer en vurdering af næsten 14.000 arters risiko for at uddø i den danske natur, og på landsplan er knap 2000 arter i fare for at uddø.

Der er også registreret spidssnudet frø og markfirben (sidstnævnte er også på Rødlisten som truet) i området. Disse er begge på habitatdirektivets bilag IV over strengt beskyttede arter, hvis yngle- og rasteområder ikke må ødelægges. Det samme gælder odder, der tillige er truet. Desuden findes den lille sumpvindelsnegl i området. Arten er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område Lillebælt.

Fredningen får til formål at bevare og forbedre naturværdierne, og med den rette forvaltning og pleje vil levestederne for både sumpvindelsnegl og bilag IV-arterne forbedres og potentielt udvides (se mere i screeningen for miljøvurdering bilag 4).

Natura 2000

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 36 skal fredningsforslag uden for internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) redegøre for, at fredningen ikke forringer

naturtyper og levesteder for arter eller forstyrrer arter inden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, som området er udpeget for. Desuden skal fredningsforslag i og uden for internationale naturbeskyttelsesområder medvirke til at opfylde Danmarks Internationale forpligtelser inden for disse områder.

Fredningsområdet ligger hverken helt eller delvist inden for et Natura 2000-område.

Nærværende fredningsforslag, som har til formål bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne, vil alene få lokal betydning, da fredningsbestemmelserne kun gælder for arealer inden for fredningsområdet. Derfor vil en fredning ikke forringe naturtyper og levesteder på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder, heller ikke det nærmeste Natura 2000-område, som er område nr. 112 Lillebælt, der ligger ca. 2,5 km vest for fredningsområdet.

Der er kortlagt habitatnaturtyper i fredningsområdet, som også er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 112 Lillebælt. Det gælder naturtyperne rigkær, kildevæld, overdrev og elle- og askeskov. Indirekte vil fredningen, med dens sigte om at bevare og forbedre naturværdierne, understøtte de nationale mål om gunstig bevaringsstatus for disse naturtyper. En forbedring af naturtypen overdrev kan tillige få en positiv betydning for markfirben, der lever i blomsterrige områder med stor forekomst af insekter, der udgør fødegrundlaget for arten. Se mere i screeningen for miljøvurdering, bilag 4.

Offentlighedens adgang og friluftsliv

På og omkring Klakkebjerg i den centrale del af fredningsområdet er der gode muligheder for gåture, både på overdrevsarealerne og i de nærliggende skovarealer. Det er også her, at Det Danske Spejderkorps holder til i spejdergården Skovbrynet, på arealer der grænser op til Naturstyrelsens område, og hvortil der er offentlig adgang.

I den østligste del af fredningsområdet er der offentlige adgang i det område, der kaldes Møllegårdsskoven, der er ejet af Assens Kommune. Derudover er der stier i Ørsbjerg Skov, hvorfra der er adgang til at opleve Brænde Å på tæt hold.

Der lægges med fredningsforslaget ikke op til etablering af nye stier i området, men eksisterende stier foreslås fastholdt. Fredningsforslaget lægger desuden op til, at fredningen ikke skal være til hinder for etablering af nye stier efter aftale med lodsejerne.

Naturgenopretning

I henhold til vandområdeplanen 2021-2027 skal der gennemføres en række indsatser i landets vandløb for at sikre, at målene i vandrammedirektivet nås, herunder indsatser i Brænde Å. Det drejer sig om mindre strækningsbaserede restaureringer og genslyngninger af vandløbet. Det er med vandområdeplanen ikke fastlagt, på hvilke strækninger af Brænde Å, disse indsatser skal finde sted, og nogle af dem vil formentlig skulle finde sted på strækninger, der ligger inden for fredningsområdet.

Det er intentionen med fredningen at bevare og forbedre naturværdierne, herunder naturværdier tilknyttede selve Brænde Å. For at sikre, at fredningen ikke vil være en hindring

for sådanne direktivophængte indsatsers, rummer fredningsforslaget en bestemmelse om, at fredningen ikke er til hinder for gennemførsel af sådanne indsatser.

Råstofindvinding

I den østligste del af fredningsområdet ligger et område på ca. 1,5 ha, der er udlagt som råstofinteresseområde for lerindvinding i Region Syddanmarks Råstofplan 2020.

Da der alene er tale om et interesseområde i råstofplanen og ikke et konkret råstofgraveområde, kan det efter sagsrejsers vurdering ikke forventes, at gennemførelse af en fredning vil udløse erstatning for tabte indvindingsrettigheder.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Der er ingen eksisterende fredninger inden for det foreslåede fredningsområde, men fredningsområdet grænser i den vestlige del op til den eksisterende fredning Wedellsborg Banker.

Zonestatus

Det foreslåede fredningsområde er i sin helhed beliggende i landzone.

Kommuneplanforhold

Fredningsområdet ligger inden for en række udpegninger i Assens og Middelfart Kommuners kommuneplan (2021-2033), der har det til fælles, at de sigter på at bevare og øge naturværdierne samt beskytte landskabsværdierne og de geologiske værdier.

Fredningsforslaget er udarbejdet i overensstemmelse med den kommunale planlægning, og understøtter denne. På kortudsnittene neden for er fredningsområdet angivet med sort streg.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser (mørkegrøn) og potentielle naturområder (stribet). Udpegningerne er en del af Det Grønne Danmarkskort. Grønt

Danmarkskort skal sikre en forstærket indsats for større og mere sammenhængende naturområder, og skal tjene som et strategisk planlægnings- og prioriteringsværktøj til brug i prioritering af kommende naturindsatser.

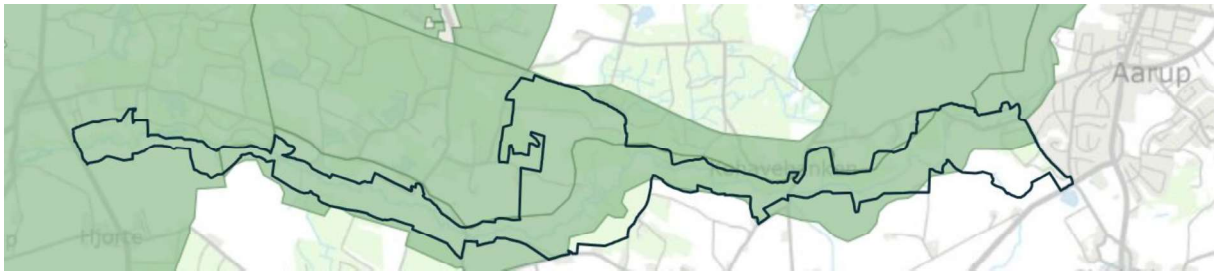

Bevaringsværdige landskaber/særlige værdifulde landskaber. Af kommuneplanens retningslinjer fremgår bl.a., at "I de særligt værdifulde landskaber skal hensynet til at beskytte eller forbedre landskabets karaktergivende strukturer og elementer vægtes højt" (Assens) og "De bevaringsværdige landskaber skal som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg" (Middelfart).

Lavbundsarealer. Af kommuneplanens retningslinjer fremgår bl.a., at "Lavbundsarealer skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, som kan forhindre, at det naturlige vandstandsniveau genskabes, eller som kan hindre muligheden for, at det vilde dyre- og planteliv styrkes" (Middelfart).

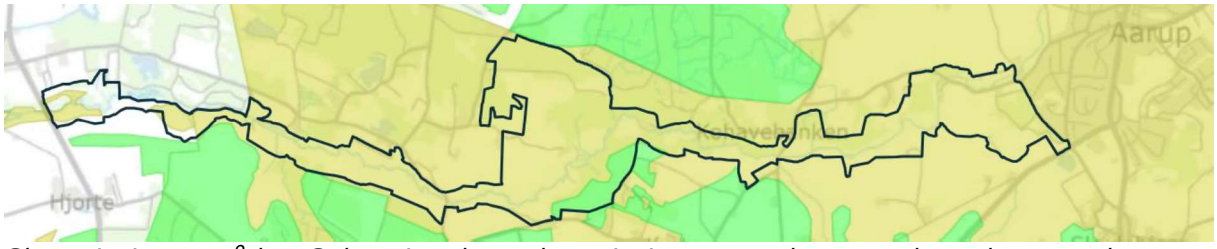

Skovrejsningsområder. Gul angiver hvor skovrejsning er uønsket, grøn hvor det er ønsket. Områder, hvor skovrejsning er uønsket, er steder, hvor skovrejsning er uforeneligt med andre planlægnings- og beskyttelseshensyn, f.eks. landskabsværdier.

Geologiske bevaringsværdier om hvilke der i kommuneplanen bl.a. står:" Nye anlæg må ikke forringe værdifulde geologiske landskabstræk, og deres indbyrdes overgange og sammenhænge skal sikres".

Nationalt geologisk interesseområde. Fredningen får blandt andet til formål at sikre de geologiske interesser, hvorfor der foreslås et forbud mod indvinding af råstoffer og øvrige terrænændringer. En fredning vil således understøtte udpegningen som nationalt geologisk interesseområde for dette geologisk værdifulde område.

Lokalplanforhold

Der er hverken lokalplanlagte områder eller foreslåede lokalplaner inden for fredningsområdet.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- At bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særligt fokus på at forbedre levevilkårene for sjældne og truede arter
- At bevare og forbedre de landskabelige værdier således, at ådalen til stadighed fremstår som et markant landskabselement med en mosaik af lysåbne naturområder og løvskov
- At bevare de særlige geologiske værdier i området
- At sikre offentlighedens adgang til området
- At skabe grundlag for naturpleje
- At medvirke til overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen

§ 2 Bevaring af området

Stk. 1. Det fredede området omfatter 280 ha. Fredningsområdet, der fremtræder som en markant ådal med moser, enge og væld i dalbunden og skrænter og omgivende arealer med lysåben natur eller skov, skal bevares som sådan, medmindre en tilstandsændring er gunstig i forhold til fredningens formål, påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation.

Stk. 2. Fredningsnævnets godkendelse erstatter ikke nødvendige tilladelser eller dispensationer, som skal indhentes ved andre myndigheder.

§ 3 Arealernes drift og anvendelse

<u>Landbrugsarealer</u>
Stk. 1. Landbrugsarealer og ekstensiverede arealer med en genopdyrkningsret, og som er angivet med særlig signatur på fredningskortet ekstensiveres *permanent*. Arealerne skal herefter sikres en udvikling mod overvejende lysåben natur eller overgå til urørt skov (sidstnævnte gælder for allerede skovbevoksede arealer). De ekstensiverede arealer må ikke omlægges, jordbehandles, drænes, tilplantes, tilsås, kalkes, gødskes eller behandles med bekæmpelsesmidler og lignende.

<u>Skov</u>
Stk. 2. Offentligt ejede skovarealer skal henligge som urørt skov med henblik på øget biodiversitet efter statens retningslinjer for urørt skov.

Stk. 3. Privatejede skovarealer, der ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er angivet med særlig signatur på fredningskortet som "fredskov" skal af hensyn til naturværdierne forvaltes med ekstensiv drift defineret som:

- udvikling mod en mere varieret alderssammensætning og træsammensætning af hjemmehørende arter
- udpegning af mindst 5 veterantræer pr. ha, jf. stk. 4
- dødt ved skal efterlades i skovbunden
- der må alene sås og udplantes hjemmehørende arter, som til enhver tid er defineret af den statslige myndighed (for tiden Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø)
- der må ikke foretages renafdrift. Undtaget for forbuddet er dog eksisterende nålebevoksninger med ikke-hjemmehørende arter. Sådanne arealer må efter afdrift, senest ved almindelig omdriftsalder, genplantes eller tilsås med hjemmehørende arter og skal herefter forvaltes efter samme principper for ekstensiv drift som nævnt i punkterne ovenfor.

Stk. 4. Efter fredningens endelige vedtagelse skal lodsejeren, jf. stk. 3, i dialog med plejemyndigheden udpege min. 5 veterantræer på hver hektar til naturligt henfald. Der skal som udgangspunkt være tale om de biologisk set mest værdifulde træer. Træerne markeres fysisk og noteres via skovkort/GPS-koordinater eller lign. så de kan lokaliseres efterfølgende. Et nyt træ udpeges, når det enkelte træ er helt nedbrudt og ikke længere kan erkendes.

<u>Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3</u>
Stk. 5. Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er angivet med særlig signatur på fredningskortet må ikke omlægges, jordbehandles, drænes, tilplantes, tilsås, kalkes, gødskes eller behandles med bekæmpelsesmidler og lignende.

<u>Generelt om driften</u>
Stk. 6. Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne kan overgå til driftsformer, hvor der tages yderligere biodiversitetshensyn, f.eks. udlægning af skovarealer til urørt skov eller ekstensiv skovgræsning. I sådanne tilfælde tilsidesætter fredningen skovlovens bestemmelser om bl.a. skovdække og afgræsning, jf. skovlovens § 9, stk. 1 nr. 3. Fredningen tilsidesætter ligeledes skovlovens bestemmelser om skovdække og afgræsning på fredskovspligtige arealer, der også er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for, at der i særlige tilfælde, og efter plejemyndighedens anvisninger og tilladelse, kan udføres plejetiltag i urørt skov, hvis det sker for at fremme levevilkår for truede eller sjældne arter.

Stk. 8. Invasive arter må bekæmpes alle steder inden for fredningen. Fredningsnævnet kan i helt særlige tilfælde dispensere til anvendelse af pesticider for at bekæmpe invasive arter.

§ 4 Bebyggelse

Stk. 1. Der må ikke opføres ny selvstændig bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter og lignende. Forbuddet omfatter tillige legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan

opføres på arealer som er omfattet af fredningskortets signatur ”hus med have og gårdspladsareal”.

Stk. 2. Tilbygning til eksisterende bygninger kræver fredningsnævnets dispensation hvad angår størrelse, placering og udformning, inkl. materiale- og farvevalg.

Stk. 3. Bygninger, som er nødvendige for landbrugsdriften, kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse efter forudgående godkendelse af Fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning, størrelse og placering.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for heste, kreaturer og lignende efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger).

§ 5 Faste konstruktioner og anlæg

Stk. 1. Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, solcelleparker og master må ikke etableres inden for fredningsområdet, og der må ikke føres luftledninger over arealerne.

Stk. 2. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner, klatrebaner m.m. er ikke tilladt. Sportsaktiviteter tilknyttet selve Brænde Å er ikke tilladt. Opsætning af glambingtelte og lignende er ikke tilladt. Etablering af skovbegravelsespladser må kun ske såfremt det kan ske på en måde, der ikke medfører skade på naturværdier, og kræver fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Stk. 3. Der må alene etableres ny udendørs belysning i tilknytning til boliger, driftsbygninger, gårdspladser og indkørsler.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for hegning i forbindelse med afgræsning, hvis hegning ikke begrænser offentlighedens adgang efter naturbeskyttelsesloven. Hegn skal som udgangspunkt være almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Fredningsnævnet kan give dispensation til andre typer af hegn, hvis de tjener et særligt formål, der vil være til gavn for biodiversiteten.

Stk. 5. Uden for de på fredningskortet markerede ”hus med have- og gårdspladsarealer” må der ikke anbringes campingvogne eller lignende, jf. dog § 4, stk. 5.

Stk. 6. Der må opsættes informationstavler til formidling af fredningen på foranledning af plejemyndigheden.

Stk. 7. Der må ikke anlægges nye veje eller ændres fra løs til fast belægning på eksisterende veje. Almindelig vedligeholdelse er tilladt.

Stk. 8. Nye stier kan anlægges efter fredningsnævnets godkendelse og efter aftale med lodsejerne.

Stk. 9. Fredningen er ikke til hinder for etablering af de nødvendige foranstaltninger i forbindelse med naturpleje og vedligeholdelse af stier mv., f.eks. stenter, drikkeanlæg og fangfolde. Eksisterende rekreative faciliteter kan opretholdes.

Stk. 10. Fredningen er ikke til hinder for etablering af offentligt tilgængelige primitive rekreative faciliteter efter aftale med plejemyndigheden. Sådanne primitive faciliteter er fx borde/bænkesæt, shelters og simple toiletbygninger.

Stk. 11. Der kan opsættes sædvanlige jagtstiger og jagttårne.

§ 6 Terrænændringer mv.

Stk. 1. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Undtaget fra forbuddet er terrænændringer i private haver. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

Stk. 2. Der må ikke etableres nye grøfter eller dræn. Vedligehold af eksisterende dræn er tilladt. Plejemyndigheden kan dog i særlige tilfælde godkende nye grøfter eller dræn, hvis formålet er at muliggøre naturpleje, eller hvis det er nødvendigt for opretholdelse af udlagte veje og stier.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for terrænændringer som led i naturgenopretning, når et nærmere beskrevet projekt er forelagt berørte lodsejere, tilstødende lodsejere/forpagtere, Slots- og Kulturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening til udtalelse samt tillades af fredningsnævnet inden gennemførelse. Fredningen er heller ikke til hinder for arkæologiske udgravninger.

Stk. 4. Fredningen er ikke til hinder for etablering af og vedligeholdelse af eksisterende jordvarmeanlæg.

§ 7 Offentlighedens adgang

Stk. 1. Offentlighedens adgangs- og opholdsret i området følger af de almindelige bestemmelser i gældende love, og eksisterende veje og stier er således åbne for offentlighedens færdsel til fods eller cykel, jf. naturbeskyttelseslovens § 26.

Stk. 2. Eksisterende stier, som er vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers, vejes og markvejes nuværende tracé kan ændres, hvis den samlede stiforbindelse gennem landskabet ikke afbrydes, og offentlighedens mulighed for at opleve det fredede område ikke forringes.

Stk. 3. Fredningen er ikke til hinder for etablering af nye stier efter aftale med lodsejeren, og når stierne ikke vil beskadige naturværdier. Nye stier kræver fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Stk. 4. På arealer, som på fredningstidspunktet er offentligt ejede er der, uanset fremtidige ejerforhold, fri fladefærdsel overalt til fods og på alle tider af døgnet i medfør af fredningen.

Stk. 5. Hvor adgang til de på fredningskortet viste stier forhindres ved hegning af hensyn til græssende dyr, skal stierne holdes åbne og tilgængelige for offentligheden med stenter, klaplåger, færiste eller lignende, eller ved at føre stien udenom eller imellem foldene.

Stk. 6. Plejemyndigheden sikrer, at stier som fremgår af fredningskortet holdes åbne og fremkommelige.

Stk. 7. Plejemyndigheden sikrer, at de stier som fremgår af fredningskortet, er afmærkede i terrænet og dermed synlige for publikum.

§ 8 Pleje og plejeplaner

Stk. 1. Assens og Middelfart Kommuner er plejemyndighed på private og kommunalt ejede arealer mens Naturstyrelsen er plejemyndighed på de statsejede arealer. Pleje af de fredede arealer kan gennemføres efter den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse (nugældende BEK nr. 924 af 27. juni 2016).

Stk. 2. Plejemyndighederne udarbejder en plejeplan for det fredede område senest 2 år efter fredningens gennemførelse, og herefter revideres plejeplanen hvert 5.- 10. år. Naturstyrelsens forvaltningsplaner kan udgøre den del af plejeplanen, som vedrører Naturstyrelsens arealer. Plejeplanen kan f.eks. indeholde foranstaltninger som afgræsning, høslæt, rydning m.v. med henblik på at sikre, at de lysåbne arealer fastholdes som overvejende lysåbne. Plejeplanen kan desuden indeholde mindre anlægsarbejder som opsætning af sædvanlige dyrehegn, borde/bænke, mindre informationstavler og læskure.

§ 9 Retningslinjer for plejen

Stk. 1. Plejen skal tilrettelægges således, at den opfylder fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne samt at beskytte og forbedre de landskabelige værdier, herunder f.eks. at fastholde udsigtskiler. Plejen skal i særlig grad tage sigte på at forbedre levevilkårene for sjældne, sårbare og truede arter.

Stk. 2. Pleje af de lysåbne naturområder som overdrev, enge, moser og søer skal bevare og fremme plantesamfund med arter, der er karakteristiske for naturtyperne, samt i videst muligt omfang sigte på at fremme biodiversiteten.

§ 10 Naturgenopretning

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan gennemføres vandløbsrestaureringsprojekter, genslyngning af vandløb eller andre indsatser, som er nødvendige for at sikre målopfyldelse i henhold til vandområdeplanen for området, jf. vandrammedirektivet, eller for at medvirke til at opnå gunstig bevaringsstatus for arter på habitatdirektivets bilag IV.

Stk. 2. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan ske anden naturgenopretning efter nærmere beskrivelse i en plejeplan og efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 3. På længere sigt er fredningen ikke til hinder for tiltag der genopretter en selvforvaltende natur med fri dynamik og naturlige processer efter en samlet plan og med fredningsnævnets tilladelse.

§ 11 Jagt

Stk. 1. Jagt er tilladt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lov om jagt og vildtforvaltning.

Stk. 2. Vildtet må ikke tilskudsfodres på arealer som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

§ 12. Bonusbestemmelser

Stk. 1. Fredningen er ikke til hinder for sædvanlige spejderaktiviteter på matr.nr. 2k Favrskov By, Kerte.

§ 13 Dispensation

Stk. 1. Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis det ansøgte, ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Litteratur

Arter.dk: Odder, springfrø, spidssnudet frø, markfirben.
Assens Kommune. Landskabsanalyse 2013.
Biodiversitetsrådet. 2022. Årsrapport: Fra tab til fremgang.
Biodiversitetsrådet. 2023. Årsrapport: Mod robuste økosystemer.
Gravesen, Peter: *Assens Kommunes geologi* i *Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 12. december 2023 fra https://trap.lex.dk/Assens_Kommunes_geologi
Gravesen, Peter: *Assens Kommunes landskaber* i *Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 12. december 2023 fra https://trap.lex.dk/Assens_Kommunes_landskaber
Gravesen, Peter: *Middelfart Kommunes geologi* i *Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 12. december 2023 fra https://trap.lex.dk/Middelfart_Kommunes_geologi
Heilmann-Clausen, J., Bruun, H.H., Højgård Petersen, A., Riis-Hansen, R., Rahbek, C. 2021. Forvaltning af biodiversitet i dyrket skov.
Krüger, Johannes: *Middelfart Kommunes landskaber* i *Trap Danmark* på lex.dk. Hentet 12. december 2023 fra https://trap.lex.dk/Middelfart_Kommunes_landskaber
Krüger, Johannes: *Dødislandskaber og fladbakker* i *Naturen i Danmark* på lex.dk. Hentet 24. marts 2025 fra https://naturenidanmark.lex.dk/D%C3%B8dislandskaber_og_fladbakker
Krüger, Johannes; Den Store Danske: *dødislandskab* i *Lex* på lex.dk. Hentet 25. marts 2025 fra https://lex.dk/d%C3%B8dislandskab
Københavns Universitet, Center for Makroøkologi, Evolution og Klima 2024. Mere, bedre og større natur i Danmark.
Københavns Universitet, Center for Makroøkologi, Evolution og Klima 2016. Bevarelse af biodiversiteten i de danske skove.
Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen. 1992. Handlingsplan for fredninger.
Miljøministeriet, Fyns Amt og Geografforlaget. 2002. Fyn og Øerne. Geologisk set. En beskrivelse af områder af national geologisk interesse.
Naturstyrelsen. Naturstyrelsens forvaltningsplaner.
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Naturmæssigt særlig værdifuld skov - § 25-skov.
PEFC Danmarks skovstandard 2022.
Aarhus Universitet. Danmarks Miljøundersøgelser 2009. Overdrev, enge og mose. Faglig rapport nr. 727.
Aarhus Universitet. Den Danske Rødliste 2030. Moser og enge.
Aarhus Universitet. Den Danske Rødliste 2030. Skov og krat.

Bilag 1, areal-og lodsejerliste. Brænde Ådal

Lb. Nr.:	Matr.nr.: Ejerlav:	Ønskes fredet:		NBL´s bestemmelser om:						Sti/vej			Den 28-01-2026
		Ca.ha.	Antal lodder	Sø/å beskyttelse § 16 & fortidsminder §18 - ca.ha	§3 Søer, moser, enge, overdrev, strandenge, vandløb - ca.ha	Strand beskyttelse § 15 og klitfredning § 8 - ca.ha	Fredskov ca. ha	Fredskov uden §3 ca.ha	Tidl. Fredet	Ny sti - meter	Eksisterende sti - meter	Permanent ekstensive-ring	Bemærkninger
1	4a Hjorte By, Tanderup	5,06	Del af 1	5,06	1,74	0,00	0,33	0,03	0,00	0	0	3,29	Landbrugsejendom
Samlet		5,06		5,06	1,74	0,00	0,33	0,03	0,00	0	0	3,29	
2	10c Håre By, Tanderup	1,78	Del af 1	1,76	1,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,26	Landbrugsejendom
	4e Hjorte By, Tanderup	0,80	1	0,80	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	Landbrugsejendom
Samlet		2,59		2,56	2,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,26	
3	9c Håre By, Tanderup	1,97	Del af 1	1,97	1,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,69	Landbrugsejendom
Samlet		1,97		1,97	1,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,69	
4	3e	3,24	Del af 1	2,81	2,96	0,00	3,24	0,28	0,00	0	0	0,00	0
	33a	1,46	Del af 1	1,46	0,96	0,00	1,46	0,51	0,00	0	0	0,00	0
	40f Håre By, Tanderup	0,08	Del af 1	0,08	0,07	0,00	0,08	0,00	0,00	0	0	0,00	0
	2b Hjærup By, Kerte	19,40	Del af 1	19,11	14,11	0,00	19,40	5,29	0,00	0	0	0,00	0
	1h	6,12	Del af 1	6,11	2,99	0,00	6,12	3,13	0,00	0	0	0,00	0

	Favrskov By, Kerte												
Sam-let		30,30		29,57	21,09	0,00	30,30	9,21	0,00	0	0	0,00	
5	6b	8,45	Del af 1	7,42	7,59	0,00	1,54	0,26	0,00	0	0	0,60	Landbrugsejendom
	Hjorte By, Tanderup												
	2a	0,24	Del af 1	0,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,23	
	2k	0,88	Del af 1	0,88	0,27	0,00	0,47	0,45	0,00	0	0	0,12	Landbrugsejendom
	2i	3,01	Del af 1	2,93	2,59	0,00	0,37	0,35	0,00	0	0	0,05	Landbrugsejendom
	Hjærup By, Kerte												
Sam-let		12,57		11,46	10,45	0,00	2,38	1,07	0,00	0	0	1,00	
6	4a	4,34	Del af 1	4,32	2,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	1,78	Landbrugsejendom
	3k	0,22	1	0,22	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,21	Landbrugsejendom
	3q	1,49	Del af 1	1,49	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	1,37	Landbrugsejendom
	3u	0,10	1	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,10	Landbrugsejendom
	3o	4,87	1	2,03	3,07	0,00	4,87	1,81	0,00	0	70	0,00	Landbrugsejendom
	1b	0,13	1	0,13	0,00	0,00	0,13	0,13	0,00	0	0	0,00	Landbrugsejendom
	2n	3,75	1	3,17	3,40	0,00	3,75	0,35	0,00	0	23	0,00	Landbrugsejendom
	4k	1,35	1	1,35	1,33	0,00	1,35	0,02	0,00	0	0	0,00	Landbrugsejendom
	4b	17,31	1	4,71	1,62	0,00	7,98	6,36	0,00	0	56	9,34	Landbrugsejendom
	1g	2,12	1	2,12	1,22	0,00	2,12	0,90	0,00	0	0	0,00	Landbrugsejendom
	2f	8,49	1	4,08	7,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0	18	1,11	Landbrugsejendom
	Favrskov By, Kerte												
	11c	6,43	1	6,09	5,56	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,85	0
	Hjærup By, Kerte												
	5z	27,14	Del af 1	17,96	9,68	0,00	27,14	17,47	0,00	0	486	0,00	Landbrugsejendom
	Kerte By, Kerte												
Sam-let		77,75		47,78	35,90	0,00	47,33	27,03	0,00	0	653	14,76	
7	1a	2,61	Del af 1	2,61	1,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	1,17	Landbrugsejendom
	Favrskov By, Kerte												
Sam-let		2,61		2,61	1,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	1,17	
8	6i	2,74	1	2,70	1,82	0,00	0,69	0,61	0,00	0	0	0,26	Landbrugsejendom
	Hjærup By, Kerte												
Sam-let		2,74		2,70	1,82	0,00	0,69	0,61	0,00	0	0	0,26	
9	4i	0,09	Del af 1	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,08	0
	Favrskov By, Kerte												

Sam-let		0,09		0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,08	
10	7000b Hjærup By, Kerte 7000a 7000l Ørsbjerg By, Kerte 7000av 3e 3k 3eb Skydebjerg By, Aarup 7000a Favrskov By, Kerte	0,07 0,11 0,49 0,24 8,73 3,33 2,45 0,09	Del af 1 Del af 1 Del af 1 Del af 1 1 1 1 Del af 1	0,07 0,11 0,49 0,24 2,75 0,00 0,00 0,09	0,01 0,01 0,04 0,01 0,00 2,37 1,01 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00 6,06 0,38 1,13 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00 6,06 0,38 0,87 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 722 133 283 0	0,00 0,00 0,16 0,04 2,66 0,54 0,50 0,00	Hårevej Nedermarken Ålløkkevej Ålløkkevej Landbrug u. beboelse Landbrug u. beboelse Landbrug u. beboelse Hårevej
Sam-let		15,52		3,75	3,45	0,00	7,56	7,31	0,00	0	1.138	3,89	
11	9b Favrskov By, Kerte	0,31	1	0,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,09	0
Sam-let		0,31		0,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,09	
12	11h Hjærup By, Kerte 5l Favrskov By, Kerte	0,81 1,68	Del af 1 Del af 1	0,81 1,68	0,18 0,96	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0 0	0 0	0,60 0,71	Landbrugsejendom Landbrugsejendom
Sam-let		2,49		2,49	1,14	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	1,30	
13	4d Favrskov By, Kerte	24,92	Del af 1	0,00	13,69	0,00	14,00	9,14	0,00	0	2.284	1,68	0
Sam-let		24,92		0,00	13,69	0,00	14,00	9,14	0,00	0	2.284	1,68	
14	2p Favrskov By, Kerte	0,44	Del af 1	0,00	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	0
Sam-let		0,44		0,00	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	
15	2k Favrskov By, Kerte	7,98	Del af 1	0,00	7,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0	595	0,02	Landbrugsejendom

Sam-let		7,98		0,00	7,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0	595	0,02	
16	11l Favrskov By, Kerte	2,28	Del af 1	0,00	2,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	0
Sam-let		2,28		0,00	2,28	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	
17	11b Favrskov By, Kerte	0,10	Del af 1	0,00	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	0
Sam-let		0,10		0,00	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	
18	11g Favrskov By, Kerte	0,18	1	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,08	0
Sam-let		0,18		0,00	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,08	
19	12 Favrskov By, Kerte	3,35	1	0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	306	3,23	0
Sam-let		3,35		0,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	306	3,23	
20	79b Ørsbjerg By, Kerte	0,83	1	0,83	0,07	0,00	0,83	0,76	0,00	0	193	0,00	Landbrugsejendom
Sam-let		0,83		0,83	0,07	0,00	0,83	0,76	0,00	0	193	0,00	
21	4u 79f Ørsbjerg By, Kerte	5,93 0,56	Del af 1 1	5,73 0,56	1,42 0,20	0,00 0,00	5,93 0,56	4,51 0,36	0,00 0,00	0 0	1.314 0	0,00 0,00	0 0
Sam-let		6,49		6,29	1,62	0,00	6,49	4,87	0,00	0	1.314	0,00	
22	3af Kerte By, Kerte	2,05	Del af 1	2,05	0,00	0,00	1,70	1,70	0,00	0	153	0,35	Landbrugsejendom

Sam-let		2,05		2,05	0,00	0,00	1,70	1,70	0,00	0	153	0,35	
23	13i Kerte By, Kerte	0,01	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	0
Sam-let		0,01		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
24	5ø Kerte By, Kerte 15l Ørsbjerg By, Kerte	6,49 3,11	Del af 1 1	6,29 3,09	4,06 1,92	0,00 0,00	3,73 0,00	2,41 0,00	0,00 0,00	0 0	45 0	0,02 1,19	Landbrugsejendom Landbrugsejendom
Sam-let		9,60		9,38	5,98	0,00	3,73	2,41	0,00	0	45	1,20	
25	1i 1k 3b Kerte By, Kerte	0,68 0,36 0,39	1 1 1	0,68 0,36 0,39	0,34 0,03 0,05	0,00 0,00 0,00	0,68 0,36 0,39	0,34 0,33 0,34	0,00 0,00 0,00	0 0 0	0 0 0	0,00 0,00 0,00	Landbrugsejendom Landbrugsejendom Landbrugsejendom
Sam-let		1,43		1,43	0,42	0,00	1,43	1,01	0,00	0	0	0,00	
26	10 Kerte By, Kerte	1,05	Del af 1	0,44	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,55	0
Sam-let		1,05		0,44	0,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,55	
27	17l Ørsbjerg By, Kerte	0,65	Del af 1	0,65	0,30	0,00	0,65	0,35	0,00	0	0	0,00	0
Sam-let		0,65		0,65	0,30	0,00	0,65	0,35	0,00	0	0	0,00	
28	51g Ørsbjerg By, Kerte	2,35	Del af 1	2,35	0,81	0,00	2,35	1,54	0,00	0	0	0,00	Landbrugsejendom

Sam-let		2,35		2,35	0,81	0,00	2,35	1,54	0,00	0	0	0,00	
29	87a Ørsbjerg By, Kerte	0,71	Del af 1	0,69	0,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,15	0
Sam-let		0,71		0,69	0,55	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,15	
30	14a Ørsbjerg By, Kerte	8,41	Del af 1	5,76	2,69	0,00	3,73	3,52	0,00	0	0	1,82	Landbrugsejendom
Sam-let		8,41		5,76	2,69	0,00	3,73	3,52	0,00	0	0	1,82	
31	15c Ørsbjerg By, Kerte	0,15	Del af 1	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,15	Landbrugsejendom
Sam-let		0,15		0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,15	
32	36d 37b 32d 10d 10b 44e 29 Ørsbjerg By, Kerte 79 Skydebjerg By, Aarup	0,36 0,36 0,02 4,85 5,58 3,20 0,60 3,45	1 1 1 1 Del af 1 Del af 1 Del af 1 1	0,36 0,36 0,02 4,85 5,11 2,48 0,00 0,00	0,14 0,09 0,00 1,52 0,85 0,83 0,60 0,89	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,20 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,20 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00 0,00	0 0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0 0	0,20 0,25 0,01 3,18 4,62 2,17 0,00 2,56	Landbrugsejendom Landbrugsejendom Landbrugsejendom Landbrugsejendom 0 Landbrugsejendom Landbrugsejendom Landbrugsejendom
Sam-let		18,43		13,18	4,93	0,00	0,20	0,20	0,00	0	0	12,99	
33	57a 57c Ørsbjerg By, Kerte 3d Skydebjerg By, Aarup	19,78 2,41 4,09	Del af 1 Del af 1 Del af 1	17,09 2,41 4,09	7,65 1,31 3,25	0,00 0,00 0,00	4,97 0,00 0,00	4,91 0,00 0,00	0,00 0,00 0,00	0 0 0	0 0 0	6,15 1,10 0,75	Landbrugsejendom Landbrugsejendom Landbrugsejendom
Sam-let		26,28		23,58	12,22	0,00	4,97	4,91	0,00	0	0	8,00	
34	44d Ørsbjerg By, Kerte	0,19	Del af 1	0,00	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,08	0,00

Sam-let		0,19		0,00	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,08	
35	14e 14g Ørsbjerg By, Kerte	2,81 0,12	Del af 1 1	2,23 0,06	2,01 0,04	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0 0	0 0	0,79 0,05	Landbrugsejendom Landbrugsejendom
Sam-let		2,93		2,29	2,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,84	
36	3g Skydebjerg By, Aarup	1,41	1	1,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	1,07	0,00
Sam-let		1,41		1,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	1,07	
37	3a Skydebjerg By, Aarup	0,91	1	0,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,91	0,00
Sam-let		0,91		0,91	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,91	
38	3i Skydebjerg By, Aarup	0,43	Del af 1	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	Landbrugsejendom
Sam-let		0,43		0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0,00	
39	3h 3m Skydebjerg By, Aarup	1,46 0,92	Del af 1 1	0,00 0,00	0,56 0,07	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0,00 0,00	0 0	0 10	0,90 0,85	Landbrugsejendom Landbrugsejendom
Sam-let		2,38		0,00	0,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0	10	1,75	
	I alt	280		183	138	0	129	76	0	0	6.690	62	

12. december 2025

Danmarks Naturfredningsforening

Budgetoverslag for fredning af Brænde Ådal i Assens og Middelfart Kommuner

Danmarks Naturfredningsforening rejser om kort tid fredningssag for Brænde Ådal i Assens og Middelfart Kommuner, i alt 279 ha. I henhold til Naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 skal et fredningsforslag ledsages af et overslag over de forventede omkostninger, der knytter sig til gennemførelsen af forslaget.

Der tilkendes ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse, jf. nbl. § 39 stk. 1, sidste punktum. Assens Kommune ejer 15,5 ha og Naturstyrelsen 24,9 ha af fredningsområdet. Det er således kun de 37 private lodsejere, som tilkendes erstatning for samlet 238,6 ha.

Areal, længde	Regulering	Erstatning kr/ha.	Bemærkninger	I alt kr.
138 ha	Arealer beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3	0	Efter fast praksis da fredningen ikke er mere restriktiv end den generelle beskyttelse	0
182 ha	Arealer med beskyttelseslinjer §§ 16 og 18	0 kr./ha	Fast praksis er halv grundtakts, men eftersom alle arealer inden for beskyttelseslinjerne er § 3, fredskov eller foreslås permanent ekstensiveret, indgår der ikke grundtakst	0
128 ha	Fredskovspligtige arealer	Grundtakst 0	Klagenævnets faste praksis	0
58 ha	Fredskovspligtige arealer med naturnær skovdrift (hjemmehørende arter, ingen renafdrift, derudover bevarelse af 5 veterantræer pr. ha) som ikke også er omfattet af § 3	15.000 kr./ha.	Taksationskommissionens kendelse af 15. november 2021 om Dalene ved Resenbro (naturnær skovdrift)	870.000
	Arealer til permanent ekstensivering		Statens sats i tilskudsordningen til permanent ekstensivering af	

Danmarks Naturfrednings forening

63 ha		82.500 kr./ha	omdriftsarealer	5.197.500
6.343	Eksisterende stier der ikke må nedlægges	15 kr./lbm	Fast praksis	95.145
13	Mindste-erstatning for ejendomme under 1 ha uden andre restriktioner	Grundtakst 3.700 kr.		48.100
I alt				**6.210.745**

BILAG 3

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø

Danmarks Naturfredningsforening

Skov
J.nr. 2025 - 29231
Ref. RAHVI
Den 14. januar 2026

Budgethøringssvar om forslag til fredning af Brænde Ådal

Danmarks Naturfredningsforening har den 12. december 2025 fremsendt et budgetoverslag for forslag til fredning af Brænde Ådal med anmodning om Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs bemærkninger, jf. naturbeskyttelseslovens § 36, stk. 5 og 6.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har følgende bemærkninger:

I budgetoverslaget forventes det, at omdriftsarealer, der skal ekstensiveres permanent, erstattes med et beløb svarende til den højeste sats i tilskudsordningen for permanent ekstensivering. Efter styrelsens opfattelse skal de enkelte arealers beskaffenhed og begrænsninger i forhold til anden lovgivning vurderes, før en konkret erstatningstakst kan fastsættes. Dette må bero på besigtigelser og oplysninger om de konkrete arealer.

Budgetoverslagets takst for naturnær skovdrift og udpegning af fem veterantræer kan være sat for højt. I tilskudsordningen for biodiversitetsskov 2024 og 2025 gives der 13.800 kr. for udpegning af 12 træer (stammediameter 25 – 50 cm), inkl. en mere restriktiv naturnær skovdrift. Er der dog tale om træer med en større stammediameter, er taksten mere retvisende.

Fredningsforslaget indeholder større delområder med fredskov, som er beplantet med nåleskov, juletræer og pyntegrønt. Det må antages, at disse arealer ikke skal pålægges bestemmelser om ekstensiv drift og veterantræer, og der derfor ikke skal gives taksten for de nævnte arealer. Som fredningsforslaget ser ud nu, er det SGAVs vurdering, at der ikke skal betales erstatning for større arealer med nål i fredskov.

SGAV vurderer, at den korrekte grundtakst er på 3.900 kr., som er den senest beregnet af Vurderingsstyrelsen i 2022

SGAV vil fremkomme med sine bemærkninger til fredningsforslaget i forbindelse med det offentlige møde, som fredningsnævnet afholder om fredningsforslaget.

Med venlig hilsen

Rasmus Hvidtfeldt Andreasen
Skov

rahvi@sgav.dk

Miljø og Natur - Team Natur, Vandløb og Landbrug

ASSENS KOMMUNE

DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING
Masnedøgade 20,
2100 København Ø
Att. Lena Bau

17. december 2025
Sags id: 24/6337

Assens Kommunes bemærkninger til budgetoverslag for forslag til fredning af Brænde Ådal i Assens og Middelfart Kommuner

Assens Kommune kvitterer hermed for fremsendte budgetoverslag for forslag til fredning og har følgende bemærkninger.

Det er Assens Kommunes klare vurdering, at fredningen har national betydning, og at Danmarks Naturfredningsforening derfor bør anføre og argumentere for dette i fredningsforslaget, som det endeligt forelægges Fredningsnævnet til beslutning.

Fredningsforslagets nationale betydning relaterer sig i særlig grad til områdets variation i biologiske værdier – herunder i særlig grad botaniske – og områdets geologiske og landskabelige værdier med en markant erosionsdal i et bakket landskab. Ådalen med omgivende terræn rummer en meget stor variation med en mosaik af mange forskellige naturtyper og skovtyper, der tilsammen udgør et større sammenhængende naturområde med høj biodiversitet.

Hvis Fredningsnævnet i deres afgørelse anerkender områdets nationale betydning, så vil det nedbringe de kommunale udgifter fra en fjerdele til en niendedel af de samlede omkostninger i fremsendte budgetoverslag.

Assens Kommune finder yderligere, at de kommunale omkostninger som følge af fredningen på ca. 1,5 mio., er uforholdsmæssigt høje, hvilket dels skyldes at langt størstedelen af fredningen er beliggende i Assens Kommune, dels at relativt store arealer (63 ha) tages ud af omdrift.

Venlig hilsen,

Søren Steen Andersen

SV: Budgethøring: Fredningsforslag for Brænde Ådal - Meddelelse (...

Søg

Filer | Meddelelse | Hjælp

Slet | Rapportér | Besvar | Del i Teams | Alle apps | Hurtige trin | Flyt | Mærker | Redigerer | Forenkling | Oversæt | Zoom | Besvar med planlægningsafstemning | Viva Insights

Rapportér | Teams | Apps | Hurtige... | Sprog | Zoom | Find tid | Tilføjelsesp...

SV: Budgethøring: Fredningsforslag for Brænde Ådal

RD

Rasmus Dalhoff Skaar <Rasmus.DalhoffSkaar@middelfart.dk>
Til Lena Bau

Svar | Svar til alle | Videresend

to 15-01-2026 15:51

Hej igen Lena

Middelfart Kommunes svar på høring af budget for fredning af Brænde Ådal bliver med forbehold for endelig godkendelse i byrådet, som sker 2. februar.
Vores Klima-, Natur og Genbrugsudvalget har d. 14. februar foreløbig godkendt følgende:

Middelfart Kommune vurderer at fredningen på grund af sin størrelse, omfang af indsatser/rådighedsindskrænkelser, særegne geologiske og landskabelige værdier samt variation, bør indstilles til Fredningsnævnet at være af national betydning, med deraf følgende udgiftsfordeling med hhv. 90% og 10% mellem stat og kommune.

Middelfart Kommune indstiller desuden til at erstatningsandelene fordeles kommunevis, efter indsatsers og rådighedsindskrænkelsers beliggenheds-kommune.

Venlig hilsen

Rasmus Dalhoff Skaar
Projektleder for arealomlægningsplan

Klima, Natur og Miljøafdelingen

Middelfart
KOMMUNE

Klima, Teknik og Miljøforvaltningen
Middelfart Kommune
Nytorv 9
5500 Middelfart
http://www.middelfart.dk

Telefon +45 8888 5500
Direkte +45 8888 4873

BILAG 4

Myndighedsskema – bilag til fredningsnævnets screeningsafgørelse efter miljøvurderingslovens § 10.

Ifølge § 8, stk. 2 1-2 i lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (LBK nr. 4 af 3. januar 2023) skal myndigheden vurdere, om planer og programmer omfattet af lovens § 8, stk. 1, og som kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i planer og programmer, kan få væsentlig indvirkning på miljøet, og der derfor skal udarbejdes en miljøvurdering.

Jf. orientering fra Miljøstyrelsen af 22. maj 2018 om reglerne for miljøvurdering af fredningsforslag, skal sagsrejser vurdere, om forslaget er omfattet af miljøvurderingsreglerne samt tilvejebringe det faktuelle grundlag for miljøvurderingen. Det er fredningsnævnet, der forestår at sende materialet i høring samt at modtage høringssvar, og det er ligeledes fredningsnævnet, der på baggrund af det tilvejebragte materiale træffer afgørelse om miljøvurdering.

Sagsrejserne har vurderet, at fredningsforslaget er omfattet af lovens § 8, stk. 2 og har derfor foretaget en screening af de forventede miljøkonsekvenser som følge af fredningsforslaget. Screeningen er foretaget med udgangspunkt i kriterierne i bilag 3 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, og vurderingen fremgår af nedenstående skema.

Det er fredningsnævnet, der jf. § 10 i miljøvurderingsloven træffer endelig afgørelse om hvorvidt der er krav om miljøvurdering eller ej på baggrund af oplysningerne i screeningsskemaet.

Titel	Fredningsforslag for
Beskrivelse af fredningsforslaget	Fredningsforslaget omfatter 279 ha Fredningen har til formål, • At bevare og forbedre naturværdierne og øge biodiversiteten, med særligt fokus på at forbedre levevilkårene for sjældne og truede arter • At bevare og forbedre de landskabelige værdier således at ådalen til stadighed fremstår som et markant landskabselement med en mosaik af lysåbne naturområder og løvskov • At bevare de særlige geologiske værdier i området • At sikre offentlighedens adgang til området • At skabe grundlag for naturpleje, • At medvirke til overholdelse af Danmarks internationale forpligtelser med hensyn til at beskytte naturen

Kort over området	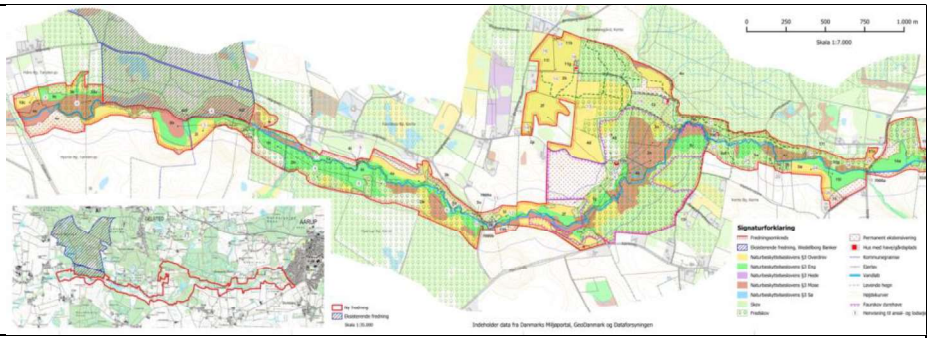	
Ansvarlig myndighed	Fredningsnævnet for Fyn c/o Retten i Svendborg Christiansvej 41 5700 Svendborg	
Sendes i høring hos	Assens Kommune Middelfart Kommune Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø	
Omfatter fredningsforslaget forhold, der efter lovens § 8, stk. 1, nr. 1 og 2, betyder, at der skal udarbejdes miljørapport og –vurdering?:		
Er fredningsforslaget omfattet af lovens bilag 1 eller 2? (udgør rammen for fremtidige anlægstilladelser)	Nej	Forslaget udgør ikke rammen for fremtidige anlægstilladelser.
Medfører fredningsforslaget krav om miljøvurdering af virkning på et internationalt naturbeskyttelsesområde? (forventes at medføre væsentlig påvirkning af natura2000-område)	Nej	Fredningsområdet ligger ikke inden for et Natura 2000-område. Nærmeste Natura 2000-område er Nr. 112 Lillebælt, der ligger ca. 2,5 km vest for fredningsområdet. Fredningen får bl.a. til formål at bevare og forbedre naturværdierne, hvilket skal ske ved konvertering af landbrugsarealer til natur, ekstensiv skovdrift og naturpleje som f.eks. græsning. Disse indsatser vil alene have lokal betydning og vil derfor ikke medføre en væsentlig påvirkning af nærmeste eller øvrige Natura 2000-områder. (Se væsentlighedsvurdering nederst i denne screening)

Indvirkning på miljøet

Miljøparametre	Væsentlig betydning	Mindre betydning	Ingen betydning	Bemærkninger
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning, lovgivning, projekter og aktiviteter			X	Fredningen er ikke til hinder for, at udpegninger i gældende kommuneplan som bevaringsværdigt landskab, naturområde med særlige naturbeskyttelsesinteresser, lavbundsareal, geologiske bevaringsværdier og nationalt geologisk interesseområde m.fl. fastholdes. Omtrent 1,5 ha i den østligste del af fredningsområdet er udlagt som råstofinteresseområde. Imidlertid er der ikke tale om et reelt råstofgraveområde og fredningen vil derfor ikke få betydning for et projekt eller planlagt aktivitet. Der er ingen eksisterende lokalplaner eller forslag til lokalplaner inden for området.
Vurdering af fredningsforslagets miljømæssige indvirkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning			X	Ikke relevant
By- og kulturmiljø				
Bymiljø/bygninger			X	Der er ingen fredede eller bevaringsværdige bygninger inden for fredningsområdet
Fortidsminder			X	Der er ingen fredede fortidsminder inden for fredningsområdet
Befolkningens sundhed/sikkerhed				
Handicappede og mobilitetshæmmede personer			X	Fredningen medfører ikke ændringer i forhold til offentlighedens adgang
Brand, eksplosion, giftpåvirkning			X	Ikke relevant
Forurening				
Jordforurening, håndtering og flytning			X	Ikke relevant

Vand				
Grundvandsforhold		X		Fredningsområdet ligger inden for et større område udpeget som område med drikkevandsinteresser. Fredningen vil understøtte beskyttelse af grundvandvandsinteresserne da landbrugsarealer tages ud af drift og brug af pesticider ikke længere vil være tilladt på disse arealer.
Jord				
Jordbund og jordarealer				Ikke relevant
Luft				
Luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten				Ikke relevant
Klima				
Klimatiske faktorer som drivhusgasser, klimatilpasning mv.		X		Ophører landbrugsdriften permanent, vil tilbageværende organisk materiale i jorden ikke længere blive iltet og omsat, hvilket vil reducere CO2-udledningen.
Trafik				
Trafikafvikling/-belastning samt trafikstøj og trafiksikkerhed				Ikke relevant
Natur				
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000, Ramsar mv.)		X		Fredningen vurderes at være neutral i forhold til Natura 2000-områder, herunder nærmeste Natura 2000-område som er område nr. 112 Lillebælt, der ligger ca. 2,5 km vest for fredningsområdet. Fredningens formål om bl.a. at bevare og forbedre naturværdierne, bl.a. via naturpleje, vil alene have lokal betydning. Inden for fredningsområdet er der via NOVANA-overvågningen kortlagt habitatnaturtyper. Det gælder surt overdrev, kalkoverdrev, kildevæld og rigkær. Fredningens sigte på at forbedre naturværdierne vil understøtte de nationale mål om gunstig bevaringsstatus for disse habitatnaturtyper.
Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper		X		Fredningens formål om at bevare og forbedre naturværdierne vil understøtte de særligt sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr og planter som bl.a. er grønspætte, markfirben, spidssnudet frø og vandportulak.

Naturbeskyttelse (§3)		X		Fredningen vil medvirke til at sikre, at de lysåbne naturtyper fastholdes som sådanne.
Spredningskorridorer/økologiske forbindelser		X		Området ligger i dag som en mosaik af lysåben natur og skov langs Brænde Å og fungerer derfor som spredningskorridor og økologiske forbindelser. Dette fastholdes med fredningen.
Landskab				
Bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.		X		Fredningsområdet ligger inden for kommuneplanens udpegninger for bevaringsværdigt landskab, og den østlige del ligger desuden inden for geologiske bevaringsværdier og nationalt geologisk interesseområde. Fredningen vil medvirke til at fastholde de landskabelige og geologiske værdier, bl.a. ved at forbyde råstofindvinding og øvrige terrænændringer.
Andet				
Kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter				Ingen relevante forhold
Miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter				Ingen relevante forhold

Myndighedens konklusion

	ja	nej	Uddybning
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at fredningsforslaget vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at det er omfattet af krav om miljøvurdering?:			(Opsummering af væsentlige punkter og begrundet vurdering af om der på grund af væsentlig påvirkning som følge af fredningsforslaget, skal laves en miljøvurdering)

Væsentlighedsvurdering

Særligt om Natura 2000 og bilag II- og IV-arter

Fredningsområdet ligger hverken helt eller delvist inden for et Natura 2000-område, og det nærmeste Natura 2000-område er nr. 112 Lillebælt, der ligger ca. 2,5 km vest for fredningsområdet.

Fredningen regulerer alene arealanvendelsen inden for selve fredningsområdet. Da formålet med fredningen har fokus på at bevare og forbedre natur- og landskabsværdier via naturpleje,

ekstensivering af landbrugsarealer samt naturnær skovdrift, vil der ikke i medfør af fredningen foretages indsatser, der kan påvirke Natura 2000-områder.

Fredningen vil dog, med dens fokus på bevaring og forbedring af naturværdierne, understøtte det nationale mål om gunstig bevaringsstatus for naturtyperne surt overdrev, kalkoverdrev, rigkær og kildevæld idet der er kortlagte forekomster af disse habitatnaturtyper i ådalen.

Der er inden for fredningsområdet eller i umiddelbar nærhed heraf registreret følgende arter på habitatdirektivets bilag IV

- Springfrø
- Spidssnudet frø
- Markfirben
- Odder

Bilag IV-arterne er strengt beskyttede, og deres yngle- og rasteområder må ikke ødelægges. Det gælder både inden for og uden for Natura 2000-områder.

Springfrø
Springfrø yngler i vandhuller, særligt vandhuller i løvskov eller i vandhuller tæt på løvskov. Når frøerne er på land, opholder de sig typisk i lysåben og fugtig blandskov, hvor der er en varieret bundvegetation, hvor de lever af insekter, edderkopper, tusindben, snegle og regnorme. Tilgroning af ynglevandhullerne er en af truslerne mod arten.

Med fredningen følger en plejeret til kommunen, som således vil have mulighed for at sikre, at der fortsat er egnede yngleområder til springfrø.

Spidssnudet frø
Spidssnudet frø yngler i solbeskinnede vandhuller, og når den er på land, foretrækker den fugtige områder som enge og moser i nærheden af vandhuller, hvor den lever af edderkopper, biller, fluer, myg og sommerfugle.

Den plejeret til kommunen, som følger af fredningen, vil kunne medvirke til at sikre, at der fortsat er egnede ynglevandhuller for spidssnudet frø. Samtidig sikres de lysåbne naturtyper, herunder enge og moser, og således også rasteområder for spidssnudet frø.

Markfirben
Markfirben yngler på solvendte skråninger med løs jord og sparsom vegetation, hvor æggene graves ned. Egnede levesteder er typisk på overdrev, heder og klitter, hvor der er mulighed for at den kan finde skjul under småbuske, rødder og sten, og hvor der vokser mange forskellige planter, så fødeudbuddet af insekter er stort.

Naturpleje i medfør af fredningen vil kunne sikre, at de potentielt egnede levesteder fortsat holdes lysåbne, og derfor er egnede levesteder for markfirben.

Odder
Odderen lever i tilknytning til vand, hvor den fanger de fisk, der især udgør fødegrundlaget. Men også frøer, skaldyr og små pattedyr indgår i menuen. Arten er nataktiv og sky, og den opholder sig om dagen typisk i huler i brinken, under trærødder eller buske, og det er også her odderen yngler.

Med fredningen sikres varig beskyttelse af ådalen og dens potentiale som levested for odder. Fredningen vil ikke være til hinder for vandløbsrestaureringsprojekter, der kan øge naturværdierne i vandløbene, og derfor også vandløbets egnethed som levested for odder. Der

vil i medfør af fredningen ikke ske indsatser, der vil ødelægge yngle- eller rasteområder for odder.

Sumpvindelsnegl og tykskallet malermusling
Sumpvindelsnegl og tykskallet malermusling er på habitatdirektivets bilag II, hvilket betyder, at den er på udpegningsgrundlaget for nogle Natura 2000-områder. Sumpvindelsnegl er på udpegningsgrundlaget for område nr. 112 Lillebælt, mens tykskallet malermusling er på udpegningsgrundlaget for område nr. 114 Odense Å med Hågerup Å, Sallinge Å og Lindved Å.

Sumpvindelsnegl er registeret flere steder inden for fredningsområdet. Arten lever på våde lokaliteter, hvor den æder mikroflora, der gror på blade og plantestængler. Det er et krav til levestedet, at en vis mængde sollys når ned til de plantesamfund, hvor den lever.

Der er ikke registreret levende tykskallet malermusling i Brænde Å, men der er fundet skaller. Muslingens larver er afhængige af fisken elritse, som larverne hæfter sig fast på indtil de falder ned på bunden som voksne muslinger. De voksne muslinger findes på stenet, gruset eller sandet bund i vandløb med relativ høj vandstrømningshastighed, og hvor der er god biologisk kvalitet.

De forvaltningsmæssige rammer, som fredningen sætter, vil understøtte, at der fortsat er levesteder for sumpvindelsnegl og potentielle levesteder for tykskallet malermusling. Bestande af disse arter uden for Natura 2000 kan medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for arterne inden for de nærliggende Natura 2000-områder, fordi større bestande typisk er mere robuste end små bestande.

<u>Flagermus</u>
Der er ifølge sagsrejsers oplysninger ikke registreret flagermus inden for fredningsområdet. Det er dog sandsynligt, at der i de store skovområder forekommer flagermus, der anvender gamle og/eller hule træer som yngle- og rasteområde. En fredning med de foreslåede bestemmelser vil sikre, at der til stadighed er træer, der får lov at blive gamle og som derfor vil være potentielle yngle- og rasteområder for flagermus.

Med baggrund i ovenstående resultater af screening for eventuelle miljømæssige konsekvenser af det foreliggende fredningsforslag for Brænde Ådal er det sagsrejsers vurdering, at fredningsforslaget alene vil have uvæsentlige miljømæssige konsekvenser og at disse i langt overvejende grad er positive for naturen, landskabet og miljøet.